Dönem : 4
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 152

Yabancı hukuk hakkında bilgi edinilmesine dair Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna ilişkin kanun tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporu (1/207)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Başkanlığı
Sayı : 71-1759/4332

29 . 7 . 1974

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 23 . 7 . 1974 tarihinde kararlaştırılan «Yabancı Hukuk Hakkında Bilgi Edinilmesine Dair Avrupa Sözleşmesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun tasarısı» ve gerekçesi ile eki sözleşme ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyle arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GEREKÇE

Avrupa Konseyi çerçevesinde hazırlanarak üye ülkelerin imzasına açılan «Yabancı Hukuk Hakkında Bilgi Edinilmesine dair Avrupa Sözleşmesi» 7 Haziran 1968 tarihinde Londra'da aktedilen Avrupa Adalet Bakanları Konferansında Türkiye adına Adalet Bakanımız tarafından imzalanmıştır.

Avrupa Konseyi'ne üye ülkeler arasında hukukî alanda daha sıkı bir işbirliği sağlamak amacıyle hazırlanmış bulunan Sözleşme, Âkit Tarafların, Medenî Hukuk, Ticaret Hukuku, Usul Hukuku ve yargı örgütü alanlarında birbirlerine bilgi vermelerini öngörmektedir. Bilgi istemleri, sadece bir koğuşturma nedeniyle, adlî makamlardan sadır olabilecektir.

Kendisinden bilgi istenilen Devlet, talebin yapılmasına yol açan koğuşturma dolayısıyle kendi menfaatleri haleldar olursa ya da cevabın kendi egemenliğini veya güvenliğini ihlâl edecek bir nitelik taşıdığına hükmederse, bilgi istemini reddedebilecektir.

Hukuk Usulü Mahkemeleri Kanunumuzun 76 ncı maddesi uyarınca yabancı hukuku ispatla yükümlü bulunan tarafa büyük kolaylık sağlayacak olan bu Sözleşme, ülkemiz hukuku bakımından yararlı görülmektedir.

Dışişleri Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Dışişleri Komisyonu
Esas No. : 1/207
Karar No. : 32

26 . 2 . 1975

Yüksek Başkanlığa

«Yabancı Hukuk Hakkında Bilgi Edinilmesine Dair Avrupa Sözleşmesi'nin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna İlişkin Kanun Tasarısı» ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle Komisyonumuzda görüşüldü.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda, gerekçede de belirtilen hususlar, Komisyonumuzca da uygun mütalâa edilmiş ve mezkûr tasarının aynen kabulüne, Komisyonumuzun 19 Şubat 1975 tarihli toplantısında karar verilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Komisyon Başkanı Zonguldak *C. Karakaş*	Başkanvekili Zonguldak *M. Z. Okur*	Sözcü İstanbul *R. Ülker*	Ankara *N. Evliyagil*
Ankara *S. Selek*	Bursa *C. Külâhlı*	İstanbul *C. Suer*	Manisa *A. Balkan*
Manisa *N. Özgür*	Nevşehir R. Üner (İmzada bulunamadı)	*Urfa* *N. Aksoy*	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Yabancı hukuk hakkında bilgi edinilmesine dair Avrupa Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğuna ilişkin kanun tasarısı

MADDE 1. — 7 Haziran 1968 tarihinde Londra'da imzalanan «Yabancı hukuk hakkında bilgi edinilmesine dair Avrupa Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

23 . 7 . 1974

Başbakan *B. Ecevit*	Devlet Bakanı Başbakan Yardımcısı *N. Erbakan*	Devlet Bakanı *O. Eyüboğlu*	Devlet Bakanı *İ. H. Birler*
Devlet Bakanı *S. A. Emre*	Adalet Bakanı *Ş. Kazan*	Millî Savunma Bakanı *H. Işık*	İçişleri Bakanı *O. Asiltürk*
Dışişleri Bakanı *T. Güneş*	Maliye Bakanı *D. Baykal*	Millî Eğitim Bakanı *M. Üstündağ*	Bayındırlık Bakanı *E. Çevikçe*
Ticaret Bakanı *F. Adak*	Sağ. ve S. Yar. Bakanı *A. Topuz*	Güm. ve Tekel Bakanı *M. Türkmenoğlu*	Gıda T. ve Hay. Bakanı *K. Özal*
Ulaştırma Bakanı *F. Güley*	Çalışma Bakanı *Ö. Sav*	Sanayi ve Tek. Bakanı *A. Doğru*	En. ve Tab. Kay. Bakanı *C. Kayra*
Turizm ve Tan. Bakanı *O. Birgit*	İmar ve İskân Bakanı *A. Topuz*	Köy İş. ve Koop. Bakanı *M. Ok*	Orman Bakanı *A. Şener*

Genç. ve Spor Bakanı
M. Yılmaz Mete

YABANCI HUKUK HAKKINDA BİLGİ EDİNİLMESİNE DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

Giriş

İşbu Sözleşmeyi imzalayan, Avrupa Konseyine üye Devletler, Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında daha sıkı bir birlik gerçekleştirmek olduğunu gözönünde tutarak,

Yabancı hukuk hakkında adlî mercilerce bilgi edinilmesini kolaylaştırmak amacıyle uluslararası karşılıklı bir yardımlaşma sistemi kurulmasının, bu amacın gerçekleşmesine yardım edeceğine inanarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

Madde : 1

Sözleşmenin uygulama alanı

1. İşbu Sözleşme hükümleri gereğince, Âkit Taraflar, medenî ve ticarî hukukları ve hukuk usulleri ile yargı örgütleri konusunda birbirlerine bilgi vermeyi taahhüt ederler.

2. Bununla beraber, iki veya daha fazla Âkit Taraf, kendileri bakımından işbu Sözleşmenin uygulama alanını, yukarıdaki fıkrada anılanlardan başka konulara da teşmil etmek hususunda anlaşabilirler. Bu anlaşmaların metinleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirilecektir.

Madde : 2

Millî irtibat organları

1. İşbu Sözleşmenin uygulanması için, her Âkit Taraf :

a) Diğer bir Âkit Tarafın yönelteceği, 1 nci Maddenin 1 nci fıkrasında öngörülen bilgi istemlerini kabul etmek;

b) 6 ncı Madde uyarınca bu istemleri karşılamak üzere tek bir organ (kabul organı) kuracak veya tayin edecektir.

Bu organ, bir Bakanlık Dairesi veya Devletin diğer bir organı olacaktır.

2. Her Âkit Taraf, kendi adlî mercilerinden gelen bilgi istemlerini kabul etmek ve bu istemleri yabancı yetkili kabul organına iletmekle görevli bir veya birçok organlar (nakil organı) kurmak veya tayin etmek yetkisini haiz olacaktır. Kabul organı nakil organı olarak da görevlendirilebilir.

3. Her Âkit Taraf, kabul organının ve gerektiğinde, kendi nakil organı veya organlarının isim ve adreslerini Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirecektir.

Madde : 3

Bilgi istemeye yetkili merciler

1. Bilgi isteği, adlî merciler tarafından düzenlenmemiş dahi olsa, daima adlî mercilerden sâdır olacaktır. Bu istem ancak açılmış bir koğuşturma dolayısıyle yapılabilecektir.

2. Her Âkit Taraf, eğer nakil organları kurmaz veya tayin etmez ise, yukarıdaki fıkra bakımından hangi makamlarını adlî mercileri saydığını Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yönelteceği bir bildiriyle belirtecektir.

3. İki veya daha fazla Âkit Taraf, kendileri bakımından işbu Sözleşmenin uygulama alanını adlî merciler dışındaki mercilerden sâdır olan istemlere teşmil etmek hususunda anlaşabilirler. Bu anlaşmaların metinleri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirilecektir.

Madde : 4

Bilgi isteminin muhtevası

1. Bilgi isteminde, bunun sâdır olduğu adlî merci ile koğuşturmanın niteliği açıklanacaktır. İstemde bulunulan Devletin hukuku ile ilgili olarak hangi hususlar üzerinde bilgi istendiği ve istemde bulunulan Dev-

letin birden fazla hukuk sistemi mevcut ise, hangi hukuk sistemi hakkında bilgi istendiği, mümkün olduğu kadar açık bir şekilde belirtilecektir.

2. Hem istemin iyi anlaşılabilmesi, hem de buna kesin ve doğru cevap verilebilmesi için gerekli bilgiler istemle birlikte gönderilecektir. Gerektiğinde istemin kapsamını aydınlatacak belgelerin örnekleri de eklenebilecektir.

3. İstemde belirtilen başlıca hususlarla ilgi bağı mevcut olduğu zaman, istem, 1 nci maddenin 1 nci fıkrasında öngörülen alanlardan başka alanları da tamamlayıcı olarak kapsayabilir.

4. İstem bir adlî merci tarafından düzenlenmediği takdirde, buna yetki veren merciin kararı da eklenecektir.

Madde : 5

Bilgi isteminin iletilmesi

Bilgi istemi, bir nakil organı tarafından veya böyle bir organ bulunmadığı takdirde, isteğin sadır olduğu adlî merci tarafından talepte bulunulan devletin kabul organına doğrudan doğruya gönderilecektir.

Madde : 6

Cevaplandırmaya yetkili makamlar

1. Bir bilgi istemi alan kabul organı, cevabı kendisi verebilir ya da cevaplandırılmak üzere bu istemi devletin bir diğer organına intikal ettirebilir.

2. Kabul organı, uygun görülen hallerde veya idarî örgütlenme nedenleriyle, istemi cevaplandırılmak üzere, özel bir kuruma veya yetkili bir hukukçuya intikal ettirebilir.

3. Yukarıdaki fıkranın uygulanması masraf getirecek nitelikte ise, kabul organı, sözkonusu intikal işlemini yapmadan önce, istemin sadır olduğu makama, hangi özel kurum veya hukukçuya havale edileceğini bildirecek, muhtemel masraflar hakkında mümkün olduğu kadar kesin bilgi verecek ve onun muvafakatini isteyecektir.

Madde : 7

Cevabın muhtevası

Cevabın amacı, istemin sadır olduğu adlî mercie, istemde bulunulan devletin hukuku hakkında objektif ve tarafsız bir şekilde bilgi vermek olmalıdır. Duruma göre, bu cevap, ilgili yasa ve tüzük metinleri ile içtihat kararlarını ihtiva edecektir. İstemde bulunan makamın sağlam bilgi edinebilmesi için gerekli görülecek ölçüde, doktrine ait eserler ve hazırlık çalışmaları gibi tamamlayıcı belgeler eklenecektir. Açıklayıcı yorumlar da cevaba eklenebilir.

Cevapla verilen bilgiler isteğin sadır olduğu adlî mercii bağlamaz.

Madde : 9

Cevabın bildirilmesi

İstem nakil organınca yapılmış ise, cevap kabul organı tarafından anılan organa, adlî merci tarafından doğrudan doğruya gönderilmiş ise, bu mercie bildirilecektir.

Madde : 10

Cevap verme yükümü

1. 11 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyle, bilgi isteminin gönderilmiş olduğu kabul organı, 6 ncı madde uyarınca bu isteği cevaplandıracaktır.

2. Cevap, kabul organı tarafından düzenlenmediği takdirde, bu organ, cevabın 12 nci maddede öngörülen şartlar dairesinde verilmesini sağlamakla yükümlü olacaktır.

Madde : 11

Cevap verme yükümünün istisnaları

İstemde bulunulan devlet, istemin yapılmasına sebep olan koğuşturma dolayısıyle kendi menfaatleri etkilenirse veya cevabın kendi egemenlik ve güvenliğini ihlâl edecek nitelikte olacağına hükmederse, bilgi isteğini reddedebilir.

Madde : 12

Cevap süresi

Bilgi isteğine mümkün olduğu kadar süratle cevap verilecektir. Bununla beraber, eğer cevabın hazırlanması uzun bir süreyi gerektiriyorsa, kabul organı istemde bulunan yabancı mercii bundan haberdar edecek ve mümkünse, cevabın bildirileceği muhtemel tarihi belirtecektir.

Madde : 13

Tamamlayıcı bilgiler

1. Kabul organı ve 6 ncı madde gereğince, cevap vermekle görevlendirilen organ ya da kişi cevabın hazırlanması için gerekli görecekleri tamamlayıcı bilgileri isteğin sadır olduğu merciden sorabileceklerdir.
2. Tamamlayıcı bilgi istemi, cevabın bildirilmesi için 9 ncu maddede öngörülen yol izlenerek kabul organı tarafından iletilecektir.

Madde : 14

Dil

1. Bilgi istemi ve ekleri, istemde bulunulan devletin resmî dil veya dillerinden birinde yazılacak veya bu dilde bir tercümesi ile birlikte sunulacaktır. Cevap, istemde bulunulan devletin dilinde yazılacaktır.
2. Bununla beraber, iki veya birkaç Âkit Taraf, kendi aralarında, yukarıdaki fıkraya uymamak hususunda anlaşabilirler.

Madde : 15

Masraflar

1. İstemin sadır olduğu Devletçe yüklenilecek olan, 6 ncı maddenin 3 ncü fıkrasında kayıtlı masraflar dışında, cevap, hiçbir harç veya masrafın ödenmesini gerektirmeyecektir.
2. Bununla beraber, iki veya daha fazla Âkit Taraf, kendi aralarında, yukarıdaki fıkraya uymamak hususunda anlaşabilirler.

Madde : 16

Federal devletler

Federal bir devlette, kabul organının, 2 nci maddenin 1 (a) fıkrasında öngörülenlerin dışında kalan görevleri, anayasal nedenlerle diğer devlet organlarına tevdi edilebilir.

Madde : 17

Sözleşmenin yürürlüğe girişi

1. İşbu Sözleşme Avrupa Konseyine üye devletlerin imzasına açıktır. Sözleşme, onaylanacak veya kabul edilecektir. Onay veya kabul belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.
2. Sözleşme üçüncü onay veya kabul belgesinin tevdi tarihinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

3. Daha sonra, onaylayan veya kabul eden devletler bakımından Sözleşme, onay veya kabul belgelerini tevdi ettikleri tarihten üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

Madde : 18

Avrupa Konseyine üye olmayan bir devletin Sözleşmeye katılması

1. Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi üyesi olmayan herhangi bir devleti bu Sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2. Bu yolla katılma, üç ay sonra hüküm ifade edecek bir katılma belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilmesiyle gerçekleşir.

Madde : 19

Sözleşmenin mülkî uygulama alanı

1. Her Âkit Taraf, imza sırasında ya da onay, kabul veya katılma belgesinin tevdii sırasında, bu Sözleşmenin uygulanacağı ülkeyi veya ülkeleri tasrih edebilir.

2. Her Âkit Taraf onay, kabul ya da katılma belgesinin tevdii sırasında veya daha sonra, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir bildiri ile, uluslararası ilişkilerini yürüttüğü veya adına taahhütlerde bulunmaya yetkili olduğu diğer ülkelere de bu Sözleşme hükümlerini teşmil edebilir.

3. Yukarıdaki fıkra uyarınca yapılan herhangi bir bildiri, Sözleşmenin 20 nci maddesinde belirtilen usule uygun olarak geri alınabilir.

Madde : 20

Sözleşmenin süresi ve feshi

1. İşbu Sözleşme süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

2. Her Âkit Taraf, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine göndereceği bir ihbar ile Sözleşmeyi kendi bakımından feshedebilir.

3. Fesih, ihbarın alındığı tarihten altı ay sonra hüküm ifade edecektir.

Madde : 21

Avrupa Konseyi Genel Sekreterinin görevleri

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri :

a) Her imzalamayı,

b) Her onay, kabul veya katılma belgesi tevdiini,

c) 17 nci madde uyarınca Sözleşmenin her yürürlüğe giriş tarihini,

d) 1 nci maddenin 2 nci fıkrası, 2 nci maddenin 3 ncü fıkrası, 3 ncü maddenin 2 nci fıkrası, 19 ncu maddenin 2 ve 3 ncü fıkraları çerçevesinde alacağı her bildiriyi,

e) 20 nci madde çerçevesinde alacağı her bildiriyi ve feshin hüküm ifade edeceği tarihi,

Konsey üyelerine ve Sözleşmeye katılmış olan devletlere bildirecektir.

Yukarıdaki hükümleri kabul zımnında gereği gibi yetkili kılınmış aşağıda imzaları bulunanlar, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi arşivlerinde saklanacak tek bir nüsha halinde her iki metin de aynı derecede geçerli bulunmak üzere, fransızca ve ingilizce olarak, 7 Haziran 1968 tarihinde, Londra'da düzenlenmiştir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri imza eden ve katılan devletlerin her birine bu Sözleşmenin aslına uygun örneklerini iletecektir.